

«Έναγκαλισθήτε λοιπόν!... εἶπεν ἡ Ὀρτενσία.

Ἡ Ροζαλία προέτεινε τὸ μέτωπον, ἐφ' οὗ ὁ Νουμάς ἐπέθηκε δειλῶς τὰ χεῖλη του.

(ἔπεται τὸ τέλος)

Γ. Ν. ΣΚΑΛΙΕΡΗΣ

Κ. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ

Ἀπέθανεν τῇ 14 τοῦ μηνὸς Ἀπριλίου ὁ διαπρεπὴς ἱστορικός τῆς Ἑλλάδος Κ. Παπαρρηγόπουλος. Ἐγεννήθη κατὰ τὸ 1815 ἐν Κωνσταντινουπόλει, κατήγετο δ' ἐκ Βυτινῆς τῆς Γορτυνίας. Ἐξεπαιδεύθη ἐν Ὀδησσῷ καὶ κατήλθεν εἰς Ἑλλάδα τῷ 1830, ὅπου ἐξηκολούθησε τὰς σπουδὰς του ἐν τῷ Κεντρικῷ σχολεῖω Αἰγίνης. Τῷ 1834 εἰσήχθη ὡς ὑπάλληλος εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης ὑπηρετήσας μέχρι τοῦ 1845. Ἐκτοτε δὲ ἐπεδόθη εἰς τὰς ἱστορικὰς αὐτοῦ μελέτας. Ἐκ τῶν πρώτων αὐτοῦ ἔργων ἄξια λόγου εἶνε: *Τὸ τελευταῖον ἔτος τῆς ἑλληνικῆς ἐλευθερίας, καὶ Περὶ τῆς ἀρχῆς καὶ διαμορφώσεως τῶν φυλῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους*.

Ἀνεδείχθη ἀπὸ τοῦ 1851 καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου, τῷ 1876 πρόεδρος τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης, τῷ 1879 πρόεδρος τοῦ Συνεδρίου τῶν Συλλόγων, ἐπὶ μακρὸν ἐπίτιμος πρόεδρος τοῦ Παρνασσοῦ, τῷ 1883 πρόεδρος τῆς Ἐκθέσεως τῶν κειμηλίων τοῦ Ἀγῶνος καὶ ἐπὶ πολλὰ ἔτη πρόεδρος τοῦ πρὸς διὰδοσιν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων Συλλόγου.

Τὸ κυριώτερον ὅμως ἔργον αὐτοῦ εἶνε ἡ πεντάτομος *Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους*, ἧτις ἐξεδόθη δις. Ὡς συγγραφῆς τῆς Ἱστορίας ταύτης τὸ ὄνομα τοῦ Κωνσταντίνου Παπαρρηγοπούλου θὰ μείνῃ ἐπιφανὲς καὶ σεβαστὸν ἐν τῇ νέῃ ἑλληνικῇ ἐπιστήμῃ.

Ἡ κηδεία αὐτοῦ ἐγένετο ἐν πάσῃ πομπῇ. Πολλοὶ στεφάνοι κατετέθησαν ἐπὶ τοῦ φερέτρον λόγους δ' ἐξεφώνησαν, ἐκ μέρους τοῦ Πανεπιστημίου ὁ κ. Σ. Π. Λάμπρος ἐκ μέρους τοῦ Παρνασσοῦ ὁ κ. Σ. Μπαλάνας καὶ ἐπιταφίους ἀποχαιρετισμοὺς ὁ κ. Α. Ραγκαβῆς καὶ ὁ κ. Τ. Φιλήμων.

Ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ Παπαρρηγοπούλου, ἡ ἑλληνικὴ συνείδησις ἀπεικονίζεται κατὰ διαφόρους τρόπους ἀλλ' οὐδέποτε ἐξαφανίζεται ἀνέκαθεν δὲ παρισταμένη ὡς ζωοποιος τοῦ γένους μοχλὸς, χρησιμεύει καὶ εἰς διατρένωσιν τῆς ἀδιαλείπτου ἐθνικῆς αὐτοῦ ὑποστάσεως. Ἐτερον πλεονέκτημα τῆς Ἱστορίας τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους εἶναι ἡ πανταχοῦ ἐπιπνεύουσα εὐκρίνεια τῶν ἰδεῶν καὶ ἡ λεκτικὴ χάρις καὶ σαφήνεια, ἧτις, καὶ μεταπίπτουσα πολλαχοῦ εἰς ἐπαναλήψεις καὶ ταυτολογίας, ἔχει τι ἐνδομύχως ἐπαγωγὸν καὶ θελξικῶδες, σπανίως δὲ ἀπαντᾷ εἰς ἄλλα παρομοίας φύσεως συγγράμματα. Τὸν ὑποκάρδιον ἡμῶν πόνον ἐπὶ τῇ ἐκλείψει τοῦ γηραίου καθηγητοῦ δὲν δυνάμεθα ἄλλως νὰ κουφίσωμεν ὅπως οὖν,

ἢ εἰλικρινῇ ἐξαγγέλλοντες εὐχὴν ἵνα οἱ νεώτεροι παρ' ἡμῖν θεράποντες καὶ ἐρμηνευταὶ τῶν πατρίων πραγμάτων, ἀντιφιλοτιμούμενοι πρὸς τὸ ζῆλωτόν του Παπαρρηγοπούλου παράδειγμα, καλλιεργήσωσι τὸ ἐν πολλοῖς ἀγεώρητον τῆς ἐθνικῆς ἱστορίας ἔδαφος κατὰ τὰς ἀρχάς, ἃς ὑπέθηκεν ἐκεῖνος, τὰ φρονῶν εἰς τὴν δόξαν τοῦ γένους, καὶ κατὰ τὴν ἀρχαιοπρεπῆ προαίρεσιν δι' ἧς ἀνέπτυξε καὶ διεφώτισε τὰς πολλὰς καὶ ποικίλας τοῦ καθόλου ἑλληνισμοῦ φάσεις.

Φ. ΓΡΗΓΟΡΟΒΙΟΣ

Ὁ ἐν Μονάχῳ ἀποθανὼν ἐσχάτως διαπρεπὴς ἱστοριογράφος ἐγεννήθη τῷ 1829 ἐν Νεϊδεμβούργῳ τῆς ἀνατολικῆς Πρωσίας, ἐσπούδασε δὲ ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Ἐιδελβέργης.

Πρὸς τὴν Ἑλλάδα συνδέεται ὁ Γρηγορόβιος ἰδίως ἀπὸ τοῦ 1879, ὅτε τὸ πρῶτον ἐπεσκέφη τὴν ἡμετέραν πατρίδα, εἰς ἣν καὶ πάλιν ἐπανῆλθε τῷ 1882. Ἡ περὶ Κερκύρας μονογραφία αὐτοῦ καὶ ἡ συγγραφὴ περὶ τῆς Ἀθηναίας αὐτοκρατείας Ἀθηναίδος, τῆς περικαλλοῦς συζύγου Θεοδοσίου τοῦ Β', φέρουσι τὴν σφραγίδα τῆς ἰδιοφυίας αὐτοῦ καὶ παρέχουσι δεῖγμα τῆς δυνάμεως τῆς γραφίδος αὐτοῦ. Οἱ ἡμέτεροι ἀναγνώσται δύνανται νὰ λάβωσι πείραν τῆς συγγραφικῆς αὐτοῦ χάριτος, διότι ἀμφοτέρα ταῦτα τὰ ἔργα ἔρουσι ἐξελληνιστῆ, τὸ μὲν περὶ Κερκύρας ὑπὸ τοῦ κ. Σπυρ. Παπαγεωργίου, τὸ δὲ περὶ Ἀθηναίδος ὑπὸ τοῦ κ. Σπυρ. Π. Λάμπρου.

Ἀγαπήσας δ' ἔκτοτε τὴν Ἑλλάδα καὶ τὰς Ἀθήνας, ἱκανὰς μὲν ἐδημοσίευσε περὶ τῆς πόλεως ταύτης μονογραφίας, ἀπεφάσισε δὲ νὰ ἐπιθέσῃ τὴν κορωνίδα εἰς τὸν συγγραφικὸν αὐτοῦ βίον, συγγράψας ἱστορίαν τῶν Ἀθηνῶν κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας, ἧτις ἀπησχόλησεν αὐτὸν ἐπὶ πέντε περίπου ἔτη.

Ἀλλὰ καὶ τὴν Ῥώμην ἐξ ἴσου ἠγάπησεν ὁ Γρηγορόβιος καὶ ἐπίτιμος αὐτῆς πολίτης ἀνεκνήρυχθη διὰ τὴν ὀκτάτομον αὐτοῦ Ἱστορίαν τῆς Ῥώμης, καὶ τὰς ἄλλας περὶ Ἰταλίας μονογραφίας.

ΙΔΕΑΙ ΚΑΙ ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ

Ὁ ἄνθρωπος τοῦ αἰῶνος μας ἐγεννήθη διὰ τὴν κριτικὴν· παρὰ τῷ Ἀχιλλεῖ μόνον τὴν πτέρναν διαδέλπει.

Τὸ ψεῦδος εἶνε ἐξευτελιστικόν· πάντες ἐπιθυμοῦμεν νὰ λέγωμεν ὅτι οὐδέποτε ψεύσθημεν, ἀλλ' αὐτὸ τοῦτο λέγοντες ψευδόμεθα.

Συγχωροῦμεν ἴσως ἐνίοτε τοὺς γελῶντας διὰ τὴν σοβαρότητά μας... οὐδέποτε τοὺς μὴ γελῶντας διὰ τοὺς ἀστεϊσμούς μας.

Ἐκαστος εἶνε ἀφοσιωμένος εἰς ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἀγαπᾷ, ἢ ἀγαθότης εἶνε ἀφοσιωμένη εἰς πᾶν ὅ,τι ἔχει ἀνάγκην αὐτῆς.

Ἐπιζητεῖτε τὰς γυναῖκας αἱ ὁποῖαι εἰξεύρουσι νὰ μισῶσι, διότι εἶνε αἱ μόναι αἱ ὁποῖαι εἰξεύρουσι καὶ νὰ ἀγαπῶσιν.

Δὲν εἴμεθα πλασμένοι οὔτε διὰ τὰς μεγάλας λύπας, οὔτε διὰ τὰς μεγάλας ἡδονὰς· βροχὴ λεπτὴ δροσίζει τὰ ῥόδα καὶ τὰ λείρια καὶ ζωογονεῖ τὰ χρώματα αὐτῶν· βροχὴ ῥαγδαία καταστρέφει τοὺς κάλυκας αὐτῶν καὶ κυλῖει ἐν τῷ βορβόρῳ τὰ ὠραιότερα τῶν ἀνθέων.

ΤΟ ΝΕΟΝ ἜΡΓΟΝ ΤΗΣ ΚΑΡΜΕΝ ΣΥΛΒΑΣ

Ἐν τῷ μεγάλῳ θεάτρῳ τῆς πόλεως τῆς Βιέννης (Burg theater) ἐδιδάχθη, καθάπερ καὶ ὁ τηλεγραφὸς διεσκόπισεν, ὁ Μαστρο-Μανώλης (Maitre Manola), δράμα εἰς πράξεις πέντε, ποιητὴν ἄρτι ὑπὸ τῆς γνωστῆς εἰς τὸν φιλολογικὸν κόσμον ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον Κάρμεν-Σύλβας, βασιλίσσης τῆς Ρουμανίας. Ἡ διδασκαλία δὲν ἦτο δημοσία, ἀλλ' ἦτο μᾶλλον πανηγυρικὴ τις γενικὴ δοκιμὴ, γενομένη ἐνώπιον τοῦ αὐτοκράτορος, τῶν ἀυλικῶν καὶ τῶν δημοσιογράφων. Τὸ νέον ἔργον τῆς βασιλίδος ποιητρίδος ἐρεῖδεται, ὡς σημεῖον ὁ εἰς τὴν «Βελγικὴν Ἀνεξαρτησίαν» ἐπιστεῖλαι, ἐπὶ ἄσματος, ἀδομένου ἐν τοῖς χωρίοις τῆς παλαιᾶς Δακίας. Ὁσποδᾶρος τις περὶ τὰ τέλη τοῦ δεκάτου ἔκτου αἰῶνος ἔγνω οἰκοδομησασθαι μέγαν μητροπολιτικὸν ναόν· πρὸς τοῦτο δὲ προσεκάλεσεν ἐξ Ἰταλίας ἐπίσημον καὶ εἰδικόν περὶ τὴν οἰκοδομὴν Ἑκκλησιῶν ἀρχιτέκτονα, τὸν Μαστρο-Μανώλην, ᾧ τιμὴ ἀνέθηκε τὴν διεύθυνσιν τῶν τῆς οἰκοδομῆς ἐργασιῶν. Αἱ ἐργασίαι ἤρξαντο, ἀλλ' ἀτυχῶς πᾶν ὅ,τι συνετελεῖτο τὴν ἡμέραν, τὴν νύκτα κατέπιπτεν, οὕτω δὲ ἡ οἰκοδομὴ οὐδαμῶς προέβαιεν, ὁ δὲ Μαστρο-Μανώλης ἐν ἀμυχανίᾳ διετέλει ὦν περὶ τοῦ πρακτέου, ὅτε ἐγνώσθη ὅτι, ὅπως προχωρήσῃ ἡ οἰκοδομὴ, ἀνάγκη ἦν ἐξιλαστήριον θυσίας. Τοῦτου ἕνεκα ὁ Μαστρο-Μανώλης ἔδει νὰ ἐντειχίσῃ ἐν τινι στήλῃ τοῦ μητροπολιτικοῦ ναοῦ τὸ πρῶτον ζῶν ὄν, ὅπερ ἤθελε σεναντήσῃ. Τὸ πρῶτον λοιπὸν ζῶν ὄν, ὅπερ διήλθε πρὸ τοῦ οἰκοδομουμένου ναοῦ, ἦν αὐτὴ αὐτὴ ἡ σύζυγος τοῦ ἀρχιτέκτονος Ἰωαννέτα, ἣν ὁ ἀτυχὴς ἀρχιτέκτων, τηρῶν τὸν ὄρκον αὐτοῦ, θυσιάζει, περικλίσας ἐν τῷ λίθῳ. Τοιοῦτός ἐστιν ὁ μῦθος, ἐφ' οὗ ἐρεισθεῖσα ἐποίησε τὸ δράμα αὐτῆς ἡ σεπτὴ ποιήτρια. Ὁ μῦθος οὗτος οὐδαμῶς ἄγνωστος τυγχάνει ὦν ἡμῖν τοῖς Ἑλλησι, καθότι, ὡς ἐκ τῶν ἐκτεθέντων περὶ αὐτοῦ ἐξ ἄλλων πληροφοριῶν φανεροῦται, ἐστὶν αὐτὸ τοῦτο τὸ ἑλληνικὸν ἄσμα, ὅπερ ὁ τε Ζημπέλιος ἐν τῇ συλλογῇ τῶν «Δημυστικῶν ἄσμάτων τῆς Ἑλλάδος» καὶ ὁ Arnoldus Passow εἰς τὰ «Τραγούδια ρωμαϊκά» αὐτοῦ καὶ ἄλλοι μετὰ μικρῶν παραλλαγῶν ἀναφέρουσιν. Ἐν τῇ ἐκτελεσει δ' αὐτοῦ πᾶσα κατεβλήθη φροντίς πρὸς ἐπιτυχίαν· ὁ αὐτοκρατορικὸς θίασος μεγάλως εἰργάσθη τὰ